

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 342/2022-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 32/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 32/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** primerané finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **410,26 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 32/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa z 11. augusta 2014 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b), i) Trestného zákona. Dňa 15. júla 2015 prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal v zmysle § 234 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) okresnému súdu na sťažovateľa obžalobu.

3. Okresný súd doručil sťažovateľovi 14. októbra 2015 výzvu na písomné oznámenie návrhov na vykonanie dôkazov. Zároveň mu bolo doručené upovedomenie o termíne hlavného pojednávania nariadenom na 11. december 2015. Sťažovateľ zaslal 23. októbra 2015 okresnému súdu návrh na vykonanie dôkazov.

4. Okresný súd následne upovedomením z 26. augusta 2016 určil nový termín hlavného pojednávania na 13. december 2016. Okresný súd v uvedenom termíne uskutočnil hlavné pojednávanie.

5. Okresný súd následne prípisom z 21. júna 2019 žiadal sťažovateľa o vyjadrenie z dôvodu zmeny predsedu senátu. S poukazom na § 277 ods. 5 Trestného poriadku okresný súd uviedol, že ak došlo k zmene samosudcu alebo sa zmenilo zloženie senátu, musí sa hlavné pojednávanie vykonať znova, uvedené neplatí v prípade, ak so zmenou samosudcu alebo zmenou v zložení senátu obžalovaný súhlasí. Okresný súd preto sťažovateľa vyzval, aby sa vyjadril, či súhlasí so zmenou senátu vo svojej trestnej veci a s pokračovaním hlavného pojednávania po zmene senátu.

6. So snahou urýchliť napadnuté konanie sťažovateľ 4. júla 2019 zaslal okresnému súdu svoj súhlas so zmenou senátu a taktiež s pokračovaním hlavného pojednávania po zmene v zložení senátu.

7. Následne okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 30. október 2019. Dňa 30. októbra 2019 bolo hlavné pojednávanie pre neprítomnosť člena senátu odročené na 12. február 2020. Člen senátu sa v deň pojednávania ráno ospravedlnil z dôvodu náhleho zhoršenia zdravotného stavu.

8. Dňa 31. januára 2020 okresný súd oznámil zrušenie hlavného pojednávania nariadeného na 12. február 2020 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne JUDr. Evy Kresl.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že jeho trestná vec nie je do dnešného dňa právoplatne skončená, pričom okresný súd v období od 14. októbra 2015 do 13. decembra 2016, od 14. decembra 2016 do 21. júna 2019 a od 30. októbra 2019 do dnešného dňa neuskutočnil žiaden úkon okrem doručenia oznámenia o zrušení termínu hlavného

pojednávania a nariadenia nového termínu. Skutok, z ktorého bol obžalovaný, sa mal stať v rokoch 2012 a 2013 a po 7 rokoch súdneho konania vec stále nie je ukončená. Od podania obžaloby okresnému súdu 15. júla 2015 napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené, t. j. napadnuté konanie trvá 7 rokov. Týmto nepochybne došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Sťažovateľ obsiahlo poukazuje na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa zbytočných prietahov v súdnych konaniach, pričom zdôrazňuje, že k vzniku zbytočných prietahov v napadnutom konaní nijako neprispel.

11. V napadnutom konaní sa vyskytlo niekoľko období dlhodobej nečinnosti, a to nečinnosť v trvaní 1 roka, 1 mesiaca a 29 dní (od 14. októbra 2015 do 13. decembra 2016), nečinnosť v trvaní 2 rokov a 6 mesiacov (od 14. decembra 2016 do 21. júna 2019), nečinnosť v trvaní 2 rokov, 6 mesiacov a 24 dní (od 30. októbra 2019 do 25. mája 2022, t. j. do podania ústavnej sťažnosti).

12. Uplatnená suma finančného zadosťučinenia predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú sťažovateľ utrpel v dôsledku prietahov v napadnutom konaní. Podľa sťažovateľa čím neskôr súd v trestných veciach rozhodne, tým sú reálne účinky rozhodnutia vzhľadom na plynutie času slabšie. Uvedený stav má napokon zvýšený vplyv na psychickú ujmu sťažovateľa ako osoby dotknutej takýmto rozhodnutím. Sťažovateľ zostáva v stave bezdôvodného a zbytočného predlžovania stavu právnej neistoty vyplývajúcej z oddiaľovania meritórneho rozhodnutia vo svojej trestnej veci, v ktorej je „*krivo obvinený takmer 9 rokov.*“.

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 342/2022-15 z 28. júna 2022 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenia okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenia okresného súdu:

14. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval predseda okresného súdu, ktorý v podaní č. k. 1 SprV 334/2022 zo 7. júla 2022 poukázal na to, že trestná vec sťažovateľa bola dodatkom k rozvrhu práce prerozdelená 13. marca 2020 novému zákonnému sudcovi (JUDr. Michal Valent) po pôvodnej zákonnej sudkyňi. Zákonný sudca vykonával úkony vo vzťahu k zomrelému obžalovanému [REDAKOVANÉ]. Počas tohto obdobia zákonný sudca študoval súdny spis – ide o rozsiahly spis – v čase prerozdelenia mal 8591 listov a 24 vyšetrovacích zväzkov, ide pritom o skupinovú trestnú vec, v ktorej vystupuje osem obžalovaných. Po naštudovaní spisu zákonný sudca 8. marca 2022 nariadil hlavné pojednávanie na 9. jún 2022. Na hlavnom pojednávaní bola prednesená obžaloba, boli vypočutí obžalovaní. Hlavné pojednávanie bolo odročené na 1. december 2022 s cieľom ďalej vykonávať dokazovanie. Vo veci je nariadené verejné zasadnutie na 11. júl 2022, na ktorom sa bude rozhodovať o vrátení zaistených peňažných prostriedkov po zomrelom obžalovanom [REDAKOVANÉ].

15. Predseda okresného súdu uviedol, že súdne oddelenie je zaťažené aj inými trestnými vecami, v ktorých sa vyskytujú dlhotrvajúce prietahy spôsobené „*notoricky známou personálnou a materiálnou poddimenzovanosťou Okresného súdu Bratislava I*“, na ktorú vo svojich rozhodnutiach poukazuje aj ústavný súd. Rýchlejšie prejednanie vecí objektívne znemožnili aj protipandemické opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19.

16. Predseda okresného súdu na základe uvedených skutočností konštatoval, že prietahy v napadnutom konaní vznikli z objektívnych dôvodov, čo odôvodňuje aj nepriznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi.

17. Predseda okresného súdu k svojmu vyjadreniu priložil aj vyjadrenie zákonného sudcu (JUDr. Michal Valent) zo 4. júla 2022, v ktorom zákonný sudca uviedol v zásade totožné skutočnosti ako predseda okresného súdu.

III.2. Prehľad napadnutého konania:

18. Ústavný súd pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa vychádzal z prehľadu napadnutého konania vymedzeného sťažovateľom v ústavnej sťažnosti. Okresný súd na žiadosť ústavného súdu nepredložil súdny spis z dôvodu „*d'alších procesných úkonov a vytýčeného hlavného pojednávania*“. Vychádzajúc z obsahu vyjadrení okresného súdu, v ktorých je obsiahnutá len obhajoba toho, prečo v predmetnej veci došlo k prietahom, a nie spochybnenie tvrdení sťažovateľa o existencii prietahov a ich vymedzení v napadnutom konaní, ústavný súd považoval tvrdenia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti v tomto smere za nesporné medzi účastníkmi konania (sťažovateľom a odporcom). Procesný postup okresného súdu, ako bol v ústavnej sťažnosti sťažovateľom vymedzený, považoval preto ústavný súd za preukázanú a nespornú skutočnosť, postupujúc podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 zákona o ústavnom súde, z ktorej pri prejednaní veci samej vychádzal.

III.3. Replika sťažovateľa:

19. Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenia okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 20. júla 2022 uviedol, že s týmito vyjadreniami „*v zásade*“ súhlasí. Okresný súd totiž tiež uviedol, že v napadnutom konaní došlo k prietahom, hoci z objektívnych dôvodov. Zásadne však nesúhlasil s požiadavkou predsedu okresného súdu, aby mu nebolo priznané finančné zadosťučinenie vzhľadom na objektívne dôvody vzniknutých prietahov. Uvedený názor považoval za nesprávny, keďže „*finančné zadosťučinenie je minimálnou materiálnou požiadavkou právneho štátu na obeť prietahového konania. Ani objektívny prietah neznižuje zodpovednosť štátu zaň a bolo by v rozpore s Ústavou SR ako aj s ustálenou judikatúrou ÚS SR odškodné sťažovateľovi nepriznať, len z dôvodov objektívnych...*“.

20. Sťažovateľ sa tiež stotožnil s tvrdením zákonného sudcu, ktorý podľa neho po pridelení jeho trestnej veci koná „*urýchlene a zákonne*“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu a sťažovateľa dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

22. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o vine a treste sťažovateľa na základe obžaloby podanej prokurátorom.

23. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam identické.

24. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

25. Podľa ústavného súdu základné právo na konanie bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti. Primeraná lehota na konanie v trestných veciach sa v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí teda posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty strán v trestnom konaní.

26. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

27. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o vine a treste sťažovateľa ako obžalovaného na základe obžaloby podanej prokurátorom. Z právnej kvalifikácie skutku (vymedzenej v ústavnej sťažnosti) a z vyjadrení okresného súdu vyplýva, že ide o vec právne a skutkovo zložitejšiu. Skutok je právne kvalifikovaný ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona (v znení účinnom do 31. decembra 2016), ktorým mala byť spôsobená väčšia škoda [§ 212 ods. 3 písm. a) Trestného zákona] na veci, ktorá požíva ochranu podľa osobitných predpisov [§ 212 ods. 4 písm. d) Trestného zákona]. Trestný čin mal byť zároveň spáchaný závažnejším spôsobom konania – po dlhší čas a organizovanou skupinou [§ 138 písm. b) a i) Trestného zákona]. Z vyjadrení okresného súdu vyplýva, že vo veci je celkovo 8 obžalovaných, trestný spis má 8591 listov a 24 vyšetrovacích zväzkov. Uvedenú skutkovú a právnu náročnosť trestnej veci ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia. Napadnuté konanie od podania obžaloby (15. júla 2015) do meritórneho prejednávania ústavnej sťažnosti trvá 7 rokov a 2 mesiace bez toho, aby bolo právoplatne skončené.

28. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020, IV. ÚS 178/2022).

29. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a vyjadrení okresného súdu, ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

30. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

31. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvalo približne 7 rokov a 2 mesiace, pričom napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. Vychádzajúc z prehľadu napadnutého konania v ústavnej sťažnosti, možno konštatovať, že okresný súd postupoval neefektívne a nesústredene s viacerými obdobiami dlhodobej nečinnosti. Od podania obžaloby, t. j. za vyše 7 rokov, okresný súd výraznejšie nepokročil pri prejednávaní

predmetnej trestnej veci. Nejaví sa, že by za uvedené obdobie okresný súd vykonal nejaké rozsiahlejšie dokazovanie, hlavné pojednávania nariad'oval sporadicky a s odstupom aj viacerých rokov. Ústavný súd tiež poukazuje na tri obdobia nečinnosti tak, ako ich vymedzil sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (od 14. októbra 2015 do 13. decembra 2016, od 14. decembra 2016 do 21. júna 2019, od 30. októbra 2019 do 25. mája 2022). Takýto rozsah nečinnosti a neefektívny postup v uvedenom rozsahu nemôže ospravedlniť ani skutková a právna náročnosť veci, prípadne iné objektívne faktory, preto uvedený postup okresného súdu v napadnutom konaní nemožno považovať za ústavne akceptovateľný. Napriek uvedenému ústavný súd považoval za potrebné zohľadniť aj to, že od 13. marca 2020, t. j. od pridelenia veci aktuálnemu zákonnému sudcovi, možno identifikovať intenzívnejší a efektívnejší procesný postup pri prejednávaní trestnej veci, s čím súhlasil aj samotný sťažovateľ vo svojej replike. V napadnutom konaní teda možno konštatovať nápravu sťažovateľom namietaného stavu v určitom rozsahu za špecifikované obdobie. Uvedenú skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení.

32. Pokiaľ ide o odkaz okresného súdu na personálno-organizačné okolnosti (vysoký počet pridelených vecí, personálna a materiálna poddimenzovanosť, opakované zmeny zákonných sudcov), ktorý možno vnímať ako obranu okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezavahuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Uvedené okolnosti teda neodôvodňujú ani nepriznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľovi.

33. Ústavný súd čiastočne akceptoval odkaz okresného súdu na protipandemické opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19, ktoré sťažovali procesný postup okresného súdu. Pridelenie trestnej veci aktuálnemu zákonnému sudcovi totiž takmer úplne spadá do uvedeného obdobia, pričom napriek tomu možno identifikovať intenzívnejší a efektívnejší postup v napadnutom konaní. Možno predpokladať, že intenzita a efektívnosť procesného postupu okresného súdu by bola ešte vyššia, keby neboli prítomné obmedzenia spojené s výskytom ochorenia COVID-19. Uvedená objektívna okolnosť teda mala určitý vplyv na priebeh napadnutého konania, nemožno ju pripočítať na ťarchu okresného súdu, ale ani sťažovateľa. Ústavný súd túto okolnosť zohľadnil pri určení výšky finančného zadost'učinenia.

34. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 27 až 33 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní pri prejednávaní trestnej veci postupoval neefektívne a nesústredene a bol nečinný v troch špecifikovaných obdobiach. Okresný súd teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako obžalovaného v predmetnom trestnom

konaní súdnom. Týmto postupom okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

35. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

36. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

37. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

38. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 12 tohto nálezu.

39. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

40. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým jeho celkovo nesústredený a neefektívny postup v napadnutom konaní a tri obdobia nečinnosti v napadnutom konaní. Ústavný súd tiež prihliadol na to, že od pridelenia trestnej veci aktuálnemu zákonnému sudcovi možno v zásade konštatovať nápravu sťažovateľom namietaného stavu s tým, že okresný súd postupoval intenzívnejšie a efektívnejšie. Nápravu namietaného stavu konštatoval aj sťažovateľ v replike k vyjadreniam okresného súdu. Ešte vyššiu mieru nápravy namietaného stavu zjavne znemožnili aj obmedzujúce opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19. V prospech okresného súdu ústavný súd zohľadnil aj skutkovú a právnu náročnosť veci. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 2 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur oproti sťažovateľom navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

41. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 410,26 eur.

42. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2022 v sume 193,50 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2022 v sume 11,63 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 410,26 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Keďže vyjadrenie (replika) doručené ústavnému súdu 20. júla 2022 neobsahovalo žiadnu novú argumentáciu, ktorou by sťažovateľ podporil záver o ústavnej neudržateľnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd náhradu trov konania za tento úkon sťažovateľovi nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu